

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กลุ่มพัฒนากฎหมาย โทร. ๐ ๒๕๕๐ ๔๒๕๖

ที่ สธ ๐๙๔๕.๐๓/๕๖

วันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเผยแพร่ข้อมูลความรู้

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข (ผ่านคณะกรรมการ PMQA หมวด ๔)

ตามตัวชี้วัดที่ ๒.๒ ระดับความสำเร็จของการขับเคลื่อนองค์กรสร้างสุข มิติที่ ๒ การจัดการข้อมูลและความรู้ (Data Management & Knowledge Management) ได้กำหนดให้บุคลากรของกรมอนามัย มีการจัดการความรู้ ซึ่งศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุขได้มอบหมายให้บุคลากรทุกกลุ่มส่งข้อมูลความรู้ เพื่อเผยแพร่บนเว็บไซต์ของศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข นั้น

กลุ่มพัฒนากฎหมาย ได้ดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมายเรียบร้อยแล้ว จึงขอส่งข้อมูลความรู้ ของบุคลากร จำนวน ๖ เรื่อง รายละเอียดตามที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบขอได้โปรดอนุมัติให้เผยแพร่บนเว็บไซต์ของ ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุขต่อไปด้วย จะเป็นพระคุณ

(นางสาวพรรณวาท อุดมผล)
นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
หัวหน้ากลุ่มพัฒนากฎหมาย

อนุมัติ

(นางสาวอำพร บุตรังซี)

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

กรมอนามัย
ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

ใครมีสิทธิเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง

นางสาวพรรณวาท อุดมผล
ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ถูกตราขึ้นบังคับใช้เป็นเวลา ๒๐ กว่าปีแล้ว โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้การปฏิบัติงานของภาครัฐมีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่ถูกต้อง สามารถสร้างความเป็นธรรมให้แก่ประชาชน และในขณะเดียวกันต้องส่งเสริมให้การปฏิบัติราชการมีประสิทธิภาพและความรับผิดชอบต่อการบริการสาธารณะ เจ้าหน้าที่ภาครัฐจึงจำเป็นต้องพิจารณาการกระทำทางปกครองต่อประชาชนอย่างรอบคอบ ไม่ให้กระทบต่อสิทธิหน้าที่ของประชาชนตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ขัดด้วยกฎหมาย เพื่อให้เกิดการบริการบ้านเมืองที่ดี มีความโปร่งใส เที่ยงธรรม และสามารถตรวจสอบ ดังนั้นกรณีการใด ๆ ที่เจ้าหน้าที่กระทำจะมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน เจ้าหน้าที่จะกระทำการนั้นได้ต่อเมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ไว้ชัดเจน จึงเกิดหลักการกระทำทางปกครองต้องชอบด้วยกฎหมายขึ้น ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจตัดสินใจว่าจะให้คำสั่งมีผลบังคับต่อไปหรือไม่ หากเจ้าหน้าที่ตัดสินใจไม่ให้คำสั่งมีผลบังคับต่อไป เจ้าหน้าที่ก็อาจเพิกถอนคำสั่งนั้นได้เอง แม้ว่าเจ้าหน้าที่จะออกคำสั่งซึ่งชอบด้วยกฎหมาย แต่ถ้าคำสั่งนั้นไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อคู่กรณีหรือสาธารณชน เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งอาจใช้ดุลพินิจเพิกถอนคำสั่งเสีย ซึ่งการเพิกถอนคำสั่งมีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

๑. ผู้มีอำนาจเพิกถอนคำสั่ง

การพิจารณาเพิกถอนคำสั่งเป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งนั้น ๆ เอง หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ผู้นั้น

๒. ระยะเวลาการเพิกถอนคำสั่ง

เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งอาจเพิกถอนคำสั่งนั้นเมื่อใดก็ได้ แม้ว่าจะพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์หรือพ้นระยะเวลาที่จะยื่นฟ้องคดีต่อศาลไปแล้วก็ตาม เพราะเป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งที่จะพิจารณาดำเนินการเอง เจ้าหน้าที่จะเพิกถอนหากพิจารณาแล้วเห็นโดยตนเองหรือโดยที่คู่กรณีผู้ต้องปฏิบัติตามคำสั่งได้มีคำขอให้เพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งว่าควรเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่จะเพิกถอนคำสั่งหรือไม่ ย่อมเป็นดุลพินิจของเจ้าหน้าที่เอง คำสั่งที่เป็นการให้ประโยชน์แก่คู่กรณีหากจะเพิกถอนก็ต้องกระทำภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ได้รู้ถึงเหตุที่จะเพิกถอน (มาตรา ๔๙ วรรคสอง ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙)

๓. คำสั่งที่เจ้าหน้าที่อาจเพิกถอนได้

๑) คำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เจ้าหน้าที่ที่สามารถเพิกถอนได้เสมอ อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ไม่จำเป็นต้องเพิกถอนคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายทุกคำสั่งเสมอไป การเพิกถอนคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายต้องพิจารณาว่าคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายใดที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่แล้ว จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิของประชาชนหรือเกิดความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะ เจ้าหน้าที่ก็สามารถเพิกถอนได้

๒) คำสั่งที่ขอด้วยกฎหมาย เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ในเรื่องนี้อาจเพิกถอนคำสั่งที่ขอด้วยกฎหมายได้ หากเจ้าหน้าที่มีความจำเป็นอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ (มาตรา ๕๓ ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙)

๔. ผลของการเพิกถอนคำสั่ง

การเพิกถอนคำสั่งทำให้คำสั่งนั้นสิ้นผลไป กรณีที่เป็นคำสั่งที่ให้ประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใด และประชาชนได้รับประโยชน์ตามที่ระบุไว้ในคำสั่งนั้นไปแล้ว ผู้ที่ได้รับประโยชน์ดังกล่าวไปก็จำต้องคืนผลประโยชน์ดังกล่าวในฐานะลาภมิควรได้ ซึ่งถ้าหากผู้นั้นต้องได้รับความเสียหายจากการเพิกถอนคำสั่ง ย่อมมีสิทธิได้รับค่าทดแทนความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการเพิกถอนคำสั่งได้ โดยต้องร้องขอภายใน ๑๘๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการเพิกถอน เว้นแต่บุคคลดังกล่าวได้รับประโยชน์โดยไม่สุจริต เช่น ได้แสดงข้อความอันเป็นเท็จ ปกปิดข้อเท็จจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งหรือข่มขู่หรือชักจูงใจโดยการให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่มีขอด้วยกฎหมาย (มาตรา ๕๒ ประกอบมาตรา ๕๑ ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙)

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐและประชาชนทั่วไปที่อาจเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำทางปกครองของเจ้าหน้าที่ และเพื่อเป็นการรักษาสิทธิเสรีภาพที่พึงได้รับตามรัฐธรรมนูญ

แหล่งข้อมูลอ้างอิง : คู่มือสิทธิประชาชน เมื่อติดต่อเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ สำนักกฎหมายปกครอง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา